

Alleen Europese witwasaanpak kan tij keren

De huidige aanpak van financiële criminaliteit biedt criminele netwerken teveel kansen. Alleen een Europese witwasaanpak kan het tij nog keren. Een interview met Wim Mijs, Chief Executive Officer van de European Banking Federation (EBF), over de noodzaak fragmentatie in de regelgeving tegen te gaan en data-uitwisseling te bevorderen.

De EBF presenteerde 10 maart in het rapport *Lifting the spell of dirty money* een plan waarin gepleit wordt voor een Europese aanpak. Waarom is dit belangrijk? “Het is de enige manier om de strijd aan te gaan met criminele netwerken. We hebben te maken met boeven die de samenleving ondermijnen. Het gaat om mensen met geen enkel moreel besef, voor wie een mensenleven niet telt. Na de afgrijselijke moord op advocaat Wiersma zag je dat iedereen wakker werd. We kunnen dit niet laten lopen. Een Europese aanpak is daarbij essentieel.”

Waarin schiet de huidige aanpak tekort?

“In twee woorden: fragmentatie en data-uitwisseling. Je ziet – denk aan de schandalen in Letland en Denemarken vorig jaar – dat criminelen heel erg precies gebruik weten te maken van de fragmentatie van de regels in Europa.” **Ze vinden de mazen in de wet?** “Ik zou eerder zeggen: ze maken gebruik van de onhandigheden, dus van het feit dat de ene hand niet weet wat de andere doet. Die kans bieden we ze en daar moeten we mee ophouden.”

De EBF wil blijkens het rapport af van de zes anti-witwasrichtlijnen uit Brussel en pleit voor verordeningen. Waarom werken de huidige richtlijnen niet? “De ruimte om die richtlijnen per lidstaat te interpreteren en vast te leggen in nationale wetgeving, zorgt ervoor dat bankfilialen in de verschillende landen anders omgaan met de meldingsplicht en de manier waarop ze naar witwaspatronen zoeken. *Laundromats* maken gebruik van die fragmentatie door BV’s in verschillende landen op te richten en een systeem van schijnorders en schijnbetalingen op te zetten. Met een Europese verordening die direct toepasbaar is in alle lidstaten, zijn we beter in staat dit soort criminele netwerken te verstoren.”

Waar zouden de door de EBF gewenste Europese supervisie in het toezicht en een EU-brede Financial Intelligence Unit ondergebracht moeten worden? “Het is in het toezicht op witwassen nodig dat er een autoriteit komt die met alle puzzelstukjes vanuit de verschillende lidstaten de hele puzzel kan leggen. Hoe je dat inricht maakt me niet zoveel uit. Belangrijk is dat je toezichthou-

ders en opsporingsautoriteiten bij elkaar zet en ze het juiste mandaat en de *governance* geeft. Ik zou het liefst een nieuwe agency zien, maar ben me ervan bewust dat dat geld kost én dat er lidstaten zijn die allergisch zijn voor iedere extra bevoegdheid die naar Europa gaat. Maar er zijn meer opties.” **Zoals?** “Je kunt dit onderbrengen bij de *European Banking Authority* (EBA) of je versterkt het mandaat van Europol. Belangrijk is vooral dat er een gedeelde sense of urgency is om dit soort ontwrichtende netwerken aan te pakken. Zorg dat de regelgeving op orde komt, zorg dat je de AML-regels overal hetzelfde interpreteert, zorg voor voldoende opsporingsautoriteit, koppel terug, werk publiek en privaat goed samen en zorg dat er een plek is in Europa waar data gedeeld kunnen worden.” **Wat verwacht de EBF in deze aanpak van de banken?** “Je ziet dat *compliance*-afdelingen van banken steeds meer voor veilig gaan en voor de zekerheid enorm veel melden. Daarmee producer je hooibergen waarin niemand meer de naald kan vinden. We moeten de banken helpen door meer feedback

te geven om zo steeds preciezer te krijgen wie de echte criminelen zijn. Daarvoor hebben we een partij nodig die alle data naast elkaar legt. De Nederlandse aanpak met Transactie Monitoring Nederland (TMNL) is

eel is, dan is het dit wel. Het is daarbij belangrijk dat je elkaar vertrouwt en hetzelfde doel voor ogen hebt. Dat maakt de aanpak binnen TMNL zo sterk. Als het lukt om dit juridisch met alle privacyregels helemaal kloppend te

financiële criminaliteit een krachtig Europees antwoord vereist. Daar bent u het waarschijnlijk mee eens? “Absoluut, voor de volle honderd procent. Mede daarom is dit rapport er. De aanbevelingen in dit rapport vormen dat krachtige Europese antwoord. Als het in Nederland perfect op orde is dan ben je er nog niet, dan werken criminelen er gewoon omheen.”

Heeft u er vertrouwen in dat het tij nog valt te keren? “Natuurlijk! Ten eerste ben ik van nature een optimist. Maar daarnaast voel ik in Nederland en binnen Europa de politieke wil om nu stappen te maken. Veel van onze aanbevelingen komen overeen met zaken waar ook de Europese Commissie mee bezig is. Een Europese aanpak vraagt bovendien niet direct om grote investeringen of ingrepen in de infrastructuur. Bijna alles is er al. De banken hebben al enorme *compliance*-afdelingen; de financial intelligence units zijn er al; Europol is er al; er zijn al tien mensen vrijgemaakt bij de EBA.”

Er is dus weinig meer dat een Europese aanpak van witwaspraktijken in de weg staat? “Nee. Het komt vooral neer op het in orde maken van de regelgeving en een betere manier van samenwerken. Het uitvoeren van de aanbevelingen uit ons rapport vraagt om politiek leiderschap en lef.” —

Wim Mijs, Chief Executive Officer EBF

volgens mij precies goed. Financiën, Justitie, De Nederlandsche Bank en de afzonderlijke banken trekken hierin samen op. Dat is zo belangrijk.”

Een van de thema's in het rapport is het komen tot een internationale publiek-private aanpak. Ziet u de Nederlandse samenwerking in transactie-monitoring als een voorbeeld daarvan?

“Zeker. In Europa wordt hier met veel belangstelling naar gekeken. We raken ervan doordrongen dat dit een strijd is die je niet in je eentje kan winnen. De publieke sector kan dat niet en de private niet. Als er één onderwerp is waar publiek-private samenwerking essenti-

krijgen, dan zijn we op de goede weg.” **Hoe ziet u de invloed van de huidige coronacrisis op de strijd tegen crimineel geld?** “Het is een wetmatigheid dat criminelen hun weg vinden zodra een maatschappij is ontwricht door economische of sociale schokken. Het risico is dat een thema als de aanpak van crimineel geld in een crisis van deze omvang onder de oppervlakte verdwijnt. Ik hoop dat dat niet gebeurt. Het is van wezenlijk belang om de nietsontziende criminele netwerken te blijven verstoren.”

Eind 2019 gaf NVB-voorzitter Chris Buijink aan dat de bestrijding van